

Teloceras Blagdeni (Sowerby) in het Pleistocene Maasgrind van Zuid Limburg (II)

J. H. Willems

SUMMARY

Teloceras blagdeni (SOWERBY) in the Pleistocene gravel of the river Maas in the South of the Dutch province of Limburg.

In 1960 the author reported 14 specimens of the ammonite *Teloceras blagdeni* from the Pleistocene gravel of the river Maas in the Dutch province of Limburg. See map. This ammonite originates from Jura-chalk deposits (Bajocien) in the N.E. of France.

In this paper 6 specimens of *Teloceras blagdeni* are described which were not yet known. They all had been collected more than two decennia ago.

All together 20 specimens of *Teloceras blagdeni* are now known from the South of Limburg.

INLEIDING

Tien jaar geleden kon ik in dit tijdschrift in een artikel, dat door miszetting en weglating helaas verminkt was, 14 vondsten vermelden, die afkomstig waren uit het pleistocene maasgrind van Zuid-Limburg. (WILLEMS 1960). Aan mijn verzoek destijds gedaan om niet genoemde of nieuwe vondsten te vermelden, is door enkelen voldaan. Deze regels zijn dan ook bedoeld als een aanvulling op de publicatie van tien jaar geleden.

In de bijgevoegde tabel heb ik niet alleen de nieuwe vondsten opgenomen (in de

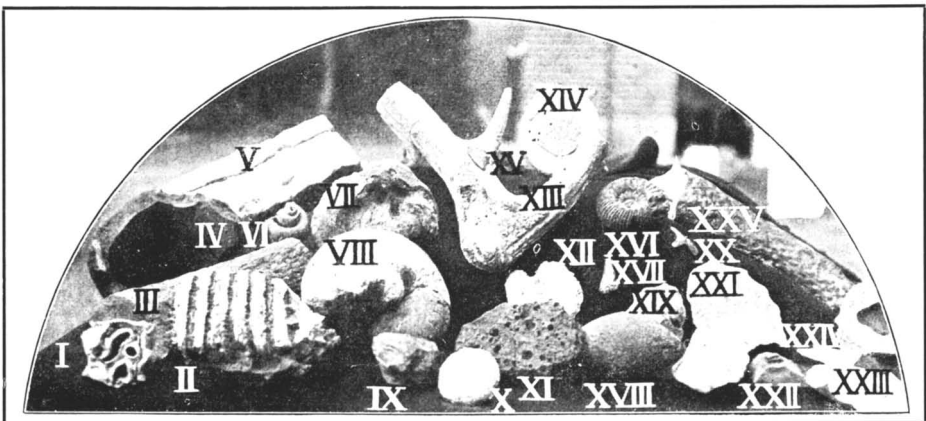

Foto 1.

Een deel van de verzameling van Dr. H. J. Beckers te Beek (L.) zoals weergegeven in een boek uit de twintiger jaren over Sittard en omgeving. (Zie literatuur). Boven nummer XVI is een *Teloceras blagdeni* te zien afkomstig uit een grindgroeve te Sweikhuizen (Gem. Schinnen).

foto J. S. Kentgens.

OVERZICHT VAN DE VONDSTEN VAN *TELOCERAS BLAGDENI* UIT ZUID-LIMBURG

	collectie	registratie nummer	vindplaats	breedte	aantal windingen	opmerking
1	Nat. Hist. Museum Maastricht	770	Schimmert	3,5	4	gaaf
2	Nat. Hist. Museum Maastricht	771	Amstenrade	2,8	6	gaaf
3	Nat. Hist. Museum Maastricht	772	Maastricht	2,5	6	gaaf
4	Nat. Hist. Museum Maastricht	774	Amstenrade	4,9	-	fragment
5	Nat. Hist. Museum Maastricht	775	Amstenrade	1,9	4	gaaf
6	Nat. Hist. Museum Maastricht	924	St. Pieter	1,6	5	gaaf
7	J. P. M. Coumans - Beek (L)	-	Spaubeek	-	-	fragment
8	J. P. M. Coumans - Beek (L)	-	Spaubeek	-	-	fragment
9	Eerw. Heer Pastoor - Spaubeek	-	Spaubeek	9,5	3	fragment
10	W. M. Felder - Vylen	Mg 142	Vylen	8,0	3	fragment
11	J. Martens - Beek (L)	Mg 33	Beek	3,6	6	gaaf
12	J. H. Willems - Geleen	Pe 3	Beek	3,5	3	fragment
13	Technische Hogeschool - Aken	-	Nuth	-	-	-
14	Technische Hogeschool - Aken	-	Eygelshoven	-	-	-
15	H. J. Beckers - Beek (L)	-	Sweikhuizen	-	-	-
16	Geologisch Bureau - Heerlen	P 68	Amstenrade	6,0	3	gaaf
17	Technische Hogeschool - Delft	-	Caberg	10,0	-	fragment
18	Technische Hogeschool - Delft	3741	Caberg	-	-	fragment
19	Technische Hogeschool - Delft	4628	Heek	2,0	4	gaaf
20	Technische Hogeschool - Delft	4628a	Heek	1,5	-	gaaf

tabel de nummers 15 - 20), maar ook de reeds in 1960 gepubliceerde. Eveneens is dit het geval met betrekking tot de kaart, waarop de vindplaatsen zijn aangegeven. De rangschikking van de vondsten in de tabel is geheel willekeurig. Met de opmerking 'gaaf' in de laatste kolom van de tabel is niet bedoeld, dat de exemplaren geen enkele beschadiging vertonen, maar alleen, dat een aantal windingen nog geheel aanwezig zijn. (Zie foto 1, 2, 4 en 5). De laatste kamers ontbreken bij alle exemplaren. Geen enkele van de vondsten die hier besproken worden zijn gedaan gedurende de afgelopen tien jaar.

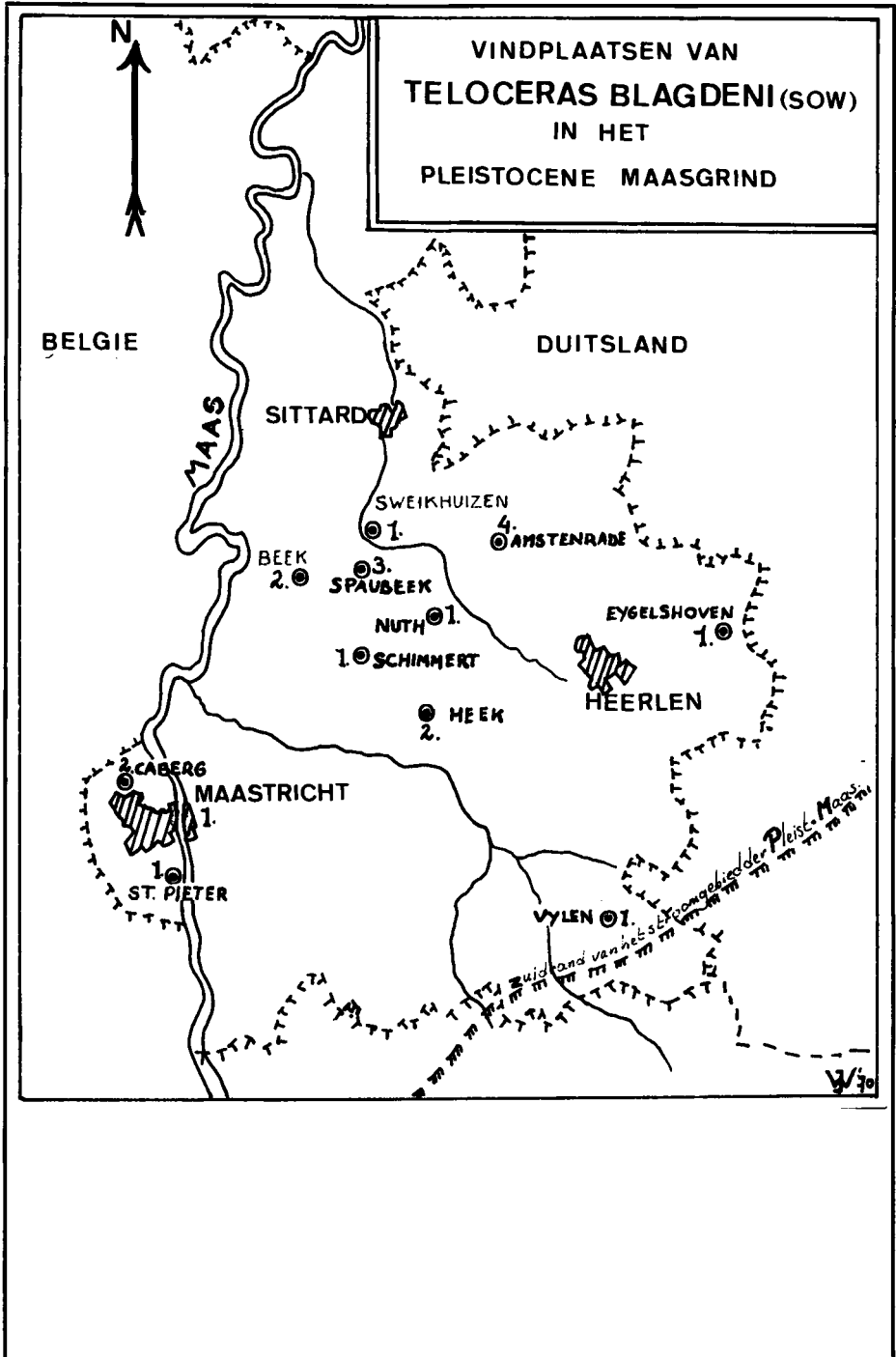
DE VONDSTEN

In een van de opstellen in een bundel over Sittard en omgeving (KENTGENS 1924) wordt in het kort de verzameling van wijlen Dr. H. J. Beckers uit Beek (Limb.) besproken. Op pagina 151 wordt een gedeelte van deze verzameling afgebeeld. Onder de afgebeelde objecten bevindt zich ook een gaaf exemplaar van *Teloceras blagdeni* afkomstig van Sweikhuizen (gemeente Schinnen). Zie foto 1.

Het afgebeelde exemplaar moet voor het verschijnen van de bundel in 1924 gevonden zijn in een van de grindgroeven, die destijds in Sweikhuizen en omgeving in bedrijf waren.

Tijdens een bezoek aan de collectie van Dr. H. J. Beckers heb ik er geen exemplaar van *Teloceras blagdeni* aangetroffen.

Een sterk afgerond exemplaar (zie foto 2) is ongeveer 50 jaar geleden gevonden in een grindgroeve aan de Heiberg (ontsluiting 60D-83) te Amstenrade. Het fossiel

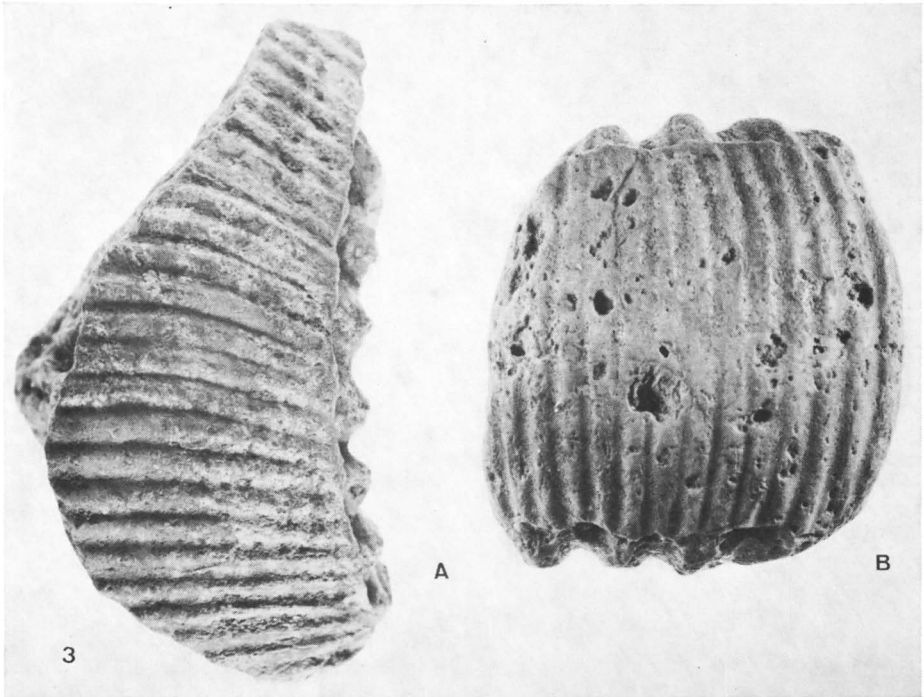

Foto 3. foto A. F. G. Faessen.
 Beide fragmenten zijn gevonden te Caberg bij Maastricht. Verzameling Mineralogisch Geologisch Museum te Delft.

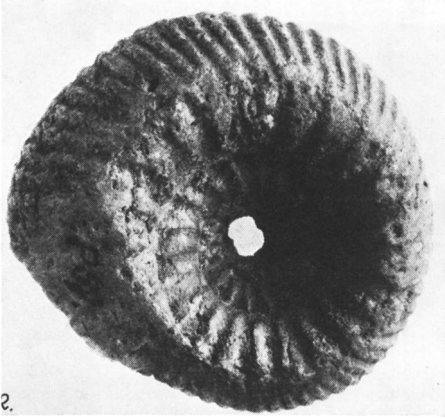
bevindt zich in de verzameling van het Geologisch Bureau te Heerlen.

Twee grote fragmenten zijn te Caberg bij Maastricht gevonden. Zie foto 3. Beide vertonen kiezelringen en in de aanwezige holruimten fraaie kwarskristallen. Ze zijn wellicht gevonden voor Wereldoorlog II tijdens een studentenexcursie o.l.v. Prof. Kruizinga. Dit is te concluderen uit het registratienummer waaronder ze zich in de verzameling bevinden van het Mineralogisch Geologisch Museum van de afdeling Mijnbouwkunde van de Technische Hogeschool te Delft. In deze verzameling zijn ook nog twee gave *Teloceras blagdeni* aanwezig afkomstig uit een grindgroeve te Heek bij Valkenburg. Zie foto 4 en 5. Deze zijn wellicht reeds meer dan twintig jaar geleden gevonden.

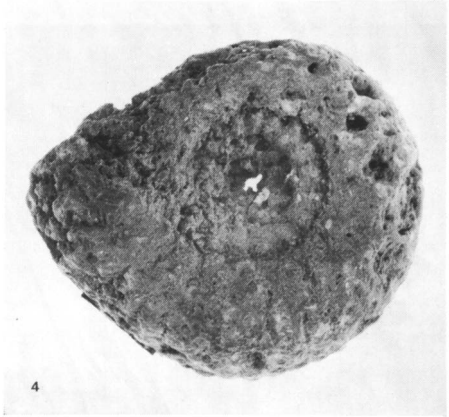
Volledigheidshalve vermeld ik nog, dat er in de reeds genoemde collectie van de T.H. te Delft nog een verkieselde ammoniet aanwezig is, die ook te Heek gevonden is maar waarvan niet zeker is of deze tot de soort *T. blagdeni* behoort.

Ofschoon niet afkomstig uit het zuiden van Limburg wil ik tenslotte nog twee fragmenten noemen waarvan een opgebaggerd is uit de Maas bij Roermond in 1959 en zich bevindt in de verzameling van Th. G. Heyen te Leeuwarden-Roermond en het andere gevonden is te Koningsbosch (Grindgroeve Verstraeten) in 1958 en thans aanwezig is in de verzameling van J. Vranken te Echt.

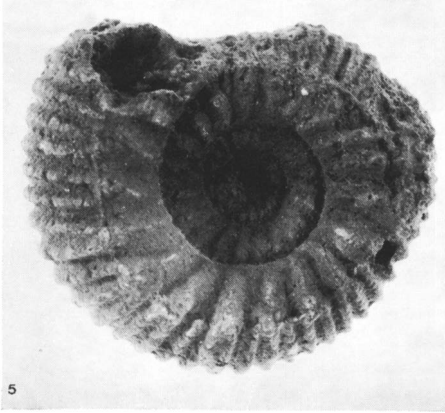
Voor verdere bijzonderheden over de herkomst, zowel geografisch als geologisch, van *Teloceras blagdeni*, alsmede over het voorkomen in de afzettingen uit het Pleistocene van verschillende ouderdom, verwijs ik naar het eerder genoemde artikel in dit tijdschrift van 1960.

2.

4

5

Foto 2. foto Geologisch Bureau - Heerlen. Gevonden te Amstenrade en thans aanwezig in de verzameling van het Geologisch Bureau te Heerlen onder registratienummer P 68. Zie nummer 16 in de overzichtstabel van de vondsten.

Foto 4. foto A. F. G. Faessen. Sterk afgerond exemplaar van *Teloceras blagdeni* afkomstig van een grindgroeve te Heek bij Valkenburg. Verzameling Mineralogisch Geologisch Museum te Delft.

Foto 5. foto A. F. G. Faessen. Gaaf exemplaar van *Teloceras blagdeni* uit een grindgroeve te Heek bij Valkenburg. Verzameling Mineralogisch Geologisch Museum te Delft.

SLOT

Mijn dank gaat in het bijzonder uit naar dhr. P. Schuyf, verbonden aan het Mineralogisch Geologisch Museum van de T.H. te Delft, die mij op enkele vondsten attent maakte en mij bij een bezoek aan het museum alle medewerking verleende en ook bemiddelde bij de vervaardiging van de foto's door dhr. A. F. G. Faessen.

Ook dhr. P. Bosch, verbonden aan het Geologisch Bureau te Heerlen, die mij de gegevens verstreekte over het te Amstenrade gevonden exemplaar van *Teloceras blagdeni*, ben ik erkentelijk.

Groenekan, maart 1970.

LITERATUUR

Kentgens, J. S. - 1924. Sittard en omgeving. Uit: De Ingangspoort van Neerlands Mijnegebied in het Schoone Limburg p. 43 - 181.

Willems, J. H. - 1960. *Teloceras blagdeni* (Sowerby) in het pleistocene Maasgrind van Zuid-Limburg. Grondboor en Hamer. (3) p. 79-86. Juni 1960. Rectificatie in Grondboor en Hamer (9) aug. 1961. p. 259.